

ANNA JELINOWSKA

ur. 1924; Warszawa

Miejsce i czas wydarzeń	Grodno, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Grodno, dwudziestolecie międzywojenne, dzielnica zaniemeńska, zakłady przemysłowe, Niemen, mieszkańcy

Przedwojenne Grodno

[To było] rozległe miasto i były bardzo różnorodne dzielnice. Grodno leży nad Niemnem i wyraźnie Niemen dzieli miasto na dwie części. Ta część, która jest po południowej stronie Niemna, bo Niemen płynie prawie równoleżnikowo na tym odcinku, to jest niski brzeg. Tam była duża fabryka tytoniowa, w ogóle było kilka dużych zakładów przemysłowych. Największy zakład to był właśnie Państwowy Monopol Tytoniowy – duże zakłady tytoniowe w tej dzielnicy za Niemnem. Był browar, bardzo duży budynek, długi taki i ja tylko tyle go widywałam, co przechodząc czy przejeżdżając ulicą, więc jak tam było w środku, jak to się tam wszystko działo, to ja nie wiem. Wiem, że była fabryka zapalek, wiem, że była duża jakaś taka fabryka czy wytwórnia rozmaitych przedmiotów skórzanych, właściciel był Żydem, Reznikowicz [się nazywał], a jego córka, [Fela], ze mną chodziła do tej samej klasy. Jeszcze się jakoś przechowało do tej pory [skórzane puzdereczko] z tej wytwórni. Była jakaś fabryka rowerów też.

Ludność tam [żyjąca] to byli przeważnie tacy ludzie mniej zamożni, mieszkający w swoich własnych małych drewnianych domkach. I to się nazywało przedmieście zaniemeńskie, przedmieście zaniemeńskie ciągnęło się na południe właśnie aż do miejscowości Łosośna, gdzie był pałacyk, w którym przebywał czas jakiś Stanisław August Poniatowski po abdykacji.

Była taka dzielnica miasta, gdzie były ładne, duże wille i to była kolonia oficerska. Inna taka podobna dzielnica, może skromniejsza, to była kolonia nauczycielska. [Pod względem narodowości] nie było takiej jakiejś segregacji, powiedziałabym, tylko to się tak przetykało, przeplatało. Mieszkali ludzie różnych nacji w różnych miejscach.

Data i miejsce nagrania	2005-04-30, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"